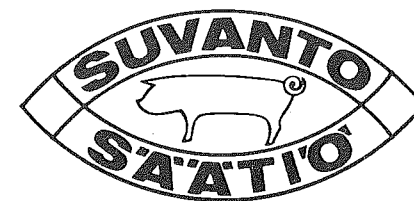

SUVANNON SEUTU

SUVANNON
YMPÄRISTÖN
KOTISEUTU-
LEHTI • Julkaisija

N:o 2 1990

MAALISKUU

Nykyinen rautatieasema entisessä Haidermaan kylässä.

Yrjö Raaska

Juhlapuhe Itsenäisyyspäivänä 1989 Vesilahden seurakuntasalissa

Hyvät vesilahtelaiset!

Tämän syksyn aikana on monella tavoin muisteltu syksyä 1939 ja sitä mitä koettiin 50 v. takaperin. Meillä vanhemmilla on omakohtaiset muistot sen ankean syksyn tapahtumista, huipentuen talvisodan alkamiseen 30. 11. 1939.

Tänä päivänä Suomessa, täällä Vesilahdessakin, elämme vapaata, suhteellisen rauhallista ja elintasolla mitattuna hyvää aikaa.

Kaikkialla maailmassa ei tilanne ole tällainen, Euroopassakin ns. itäisen vallanpidon alaisina olevien maiden kansalaiset eivät ole voineet tuntea itseään vapaiksi vaan järjestelmien monin tavoin kahlehdituiksi. He ovat nyt nousseet vaatimaan vapaampia oloja itselleen. Näin myöskin sukulaiskansamme Suomenlahden eteläpuolella. Kun heillä 1939 olivat samat lähtökohdat kuin meilläkin, olemme suurella mielenkiinnolla seuranneet syksyllä 1939 tekemiemme ratkaisujen tuloksia. Ratkaisumme olivat erilaisia. He tekivät sopimukset, maat miehittiin, vieras komento tuli maahan. Me valitsimme toisenlaisen ratkaisun, emme suostuneet luopumaan itsenäisyydestämme ainakaan ilman taistelua. Katkera sota käytiin, sankarihautojen ristirivit pitenivät, kymmenettuhannet parhaista pojistamme joutuivat invalideina kärsimään sotien tuskaa loppuiäkseen, taloudelliset menetykset sodassa olivat suuret, valtavat sotakorvaukset maksettiin, yli 400.000 karjalaisista menetti kotinsa, ja joutui siirtymään pois syntymäseuduiltaan. Asekuntoisten miesten ollessa rintamalla, kotiin jäivät vanhemmat miehet sekä varttumassa

olevat nuoret ja talon naiset. Nimenomaan tarmokkaiden naisten kannettavaksi jäi useimmin vastuu koko taloudesta ja perheestä. Lisäksi ainainen huoli rintamalla olevista isistä ja pojista, murheellisia viestejä tuli, kaikki näytti harmaalta.

Juuri näin Itsenäisyyspäivän aikoihin oli vihollisen valtava sotakoneisto saanut puolustuksemme suojajoukot työnnettyksi varsinaisille puolustuslinjoille, jossa sitten sodan katkerimmat taistelut käytiin. Juuri varhain Itsenäisyyspäivän aamuna räjäytettiin Vuoksen sillat Kiviniemessä. Vuoksen eteläpuoliset kylät oli jo pari päivää ennen tyhjennetty asukkaista ja talot palaneet, jossa omaakin koti paloi 3. 12. neljäntenä sotapäivänä.

Olisi mielenkiintoista tietää missä ja millaisessa tilanteessa kukin veteraani oli juuri tänä Itsenäisyyspäivänä 50 vuotta sitten. — Tässä tilaisuudessa se ei nyt ole mahdollista. Tuskin moni suoralta kädeltä muistaisikaan, ellei ole voinut merkitä muistiin asioita ja päivämääriä. Kun ei aina tajuttu edes vuorokauden aikaa. Pimeissä korsiissa kun asuttiin ja väsynyt väkisin nukahti, vuorokauden ajasta riippumatta, silloin kun siihen vain oli tilaisuus. — Voimme joskus pitää sellaisen tarinatuokion. En tullut minäkään monta merkintää talvisodan aikana tehneeksi, mutta yhden tapauksen muistan tarkasti. Oli Itsenäisyyspäivän vastainen aamu jolloin olin tykistö-tulenjohtueen tähtystyskuopassa Vuoksen laivalaiturin vieressä vajaan kilometrin päässä Kiviniemen kosken silloista, kun valtava räjähdys pani maan vapisemaan. Kiviniemen sillat oli tuhottu, kello oli silloin viittä va-

jaa neljä Itsenäisyyspäivän aamuna ja voitiin todeta, että yhdyssilloja vailla oleva Vuoksi virtasi jälleen idän ja lännen välillä, kuten joku totesi.

Nyt me ollaan muistelemassa silloisia aikoja ja tapahtumia. Olemme niitä muistelleet monasti 50 vuoden aikana. Varsinkin jos kaksi sotakaveria sattuvat juttutuulella yhteen, siinä ei usein sivullisen pinna kestä, kun juttua on jo pitkään kestänyt ja todetaan, että vasta ollaan Syvärielle menossa!

Kyllä näille jutuille hymähdellään. — Mutta oli se kyllä sellainen savotta pojille, että kertomista riittää ja vain ne jotka ovat itse kokeneet koko sodan kurjuuden, tietävät mitä kaikkea retkellä on koettu.

Kun hyvä kaveri kaatuu viereltä tai haavoittunut oman henkensä uhalla on haettava pois pahasta paikasta...

Kun monta vuotta on eletty sodan arkipäivää, tunnettu pelkoa, koettu kylmää ja nälkääkin sekä kaikkinaisen sodan ankeus. Helppo ei ollut myöskään sodanjaloista pakenevan karjalaisen väen evakkotiekään ja kotipaikka vielä kangasteli mielessä, vaikka vain hiiltyneet rauniot olivat jäljellä. Ei ole ilahduttanut invalidin tai veteraanin, eikä liioin Karjalasta lähteneen mieltä kun on sanottu: Miksi lähditte?

On ollut kaikenkarvaisia selittelijöitä ja asiantuntijoita väärää tietoa levittämässä, vaikka eivät ole olleet sotaa näkemässä eikä kokemassa. Väärät puheet ja vääristelyjen tietojen tahallinen levittäminen ovat myrkyttäneet invalidien ja veteraanien mieltä ja antaneet väärää kuvaa nuorisollemme. Luulen, että nuorisolle on tuottanut vaikeuksia ja epäröintiä siitä, mikä on totuutta ja mikä tahal-

lisesti syötettyä asiatonta tietoa.

Kun vaari on kertonut kotona näin ja jossain muualta saadaan aivan toisenlaista tietoa. Varsinkaan kun kouluissa ei ole kerrottu näistä asioista, tai vain on hyvin niukasti ja ylimalkaisesti mainittu.

Oppikirjoissa on muutama rivi esim. talvisodasta. Kun sitten voimakkaat tiedotusvälineetkin ovat selitelleet asioita vähintäänkin yksipuolisesti, niin ei suinkaan ole nuorison syy, jos epäily on monesti hiipinyt mieleen, että mahtaako tuo meidän pappa sittenkään muistaa oikein.

Tänä päivänä tilanne on kuitenkin muuttunut, jopa suurvaltojen johtajien suulla tunnustetaan, että väärä tietoja on annettu. Itsehän me olemme sen kauan tietäneet.

Palaan vielä muistelemiseen — onko tarpeellista muistella varsinkin ikäviä asioita? — Luultavasti ollaan erimielttä, ainakaan nuo veteraanien jutut eivät aina muita seurassa olevia kiinnosta.

Luin hiljattain kirjailija Kalle Päätalon haastattelun jostain julkaisusta. — Hän on vaikuttanut myös Vesilahdessa. Kun Kirkonkylän koulua rakennettiin Kalle Päätalo oli vastava rakennusmestari. — Haastattelussa hän kertoo elämänsä vaiheista, myös nuoruusvuosien puutteellisista oloista ja kun toteaa nyt saavuttaneensa taloudellisesti riippumattoman aseman, hän pahoittelee sitä, ettei tahdo enää muistaa. että on ollut puutetta ja vaikeita aikoja.

Mielestäni kyllä pitäisi muistella menneitä aikoja ja verrata kokemaamme, niin mieluisat kuin vaikeat ja raskaat ajatkin. Ainakin pitäisi muistaa ettemme ole saaneet mitään ilmaiseksi Kaikki mitä meillä on, on menneiden ja nykyistenkin sukupolvien sitkeällä työllä, monia vastoinkäymisiä ja ankeita aikoja kokien saatu aikaan ja että maamme itsenäisyys on saavutettu menetyksiä kärsien.

Ellemme muista menneitä ja ota oppia tekemistämme virheistä, emmekä kunnioita kaikkia heitä jotka

pahoina päivinäkin ovat kyntäneet ja kylväneet Vesilahdenkin peltoja ja olleet ase kädessä puolustamassa oman kotiseudun ja Isänmaan vapautta. Ellemme heitä muista, niin tuskin olemme ansainneet kotiseuduksemme kaunista Vesilahtea tai muuta paikkaa Suomenniemellä.

Me olemme olleet jääräpäitä, emme ole antaneet periksi kuin äärimmäisen pakon edessä. Emme ole ilman taistelua luopuneet oikeuksistamme.

On kysytty: Kannattiko tehdä kaikki nämä uhraukset, jotta ollaan tässä missä tänään olemme?

Ehkä tämä kysymys on aiheellinenkin. Vaikka meillä on nyt kaikkietävät ja osaavat tietokoneet, mutta tuskimpa ne pystyvät laatimaan meille sellaisen taseen joka voisi numeroilla näyttää tuloksen.

On kaksi niin suurta asiaa jota tietokoneetkaan eivät pysty tulostamaan, ne ovat sankarivainajien uhri ja maan itsenäisyys. Näin jää meidän itsemme vastattavaksi, että olemmeko voittaneet tai hävinneet. Tiedän kuitenkin, että ne maat ovat hävinneitä, jotka ovat menettäneet itsenäisyyden ja kaikenlaisen vapautensa. Me olemme voittaneet itsenäisyyden, sen puolesta me vain taistelimme.

Ehkä on tarpeetonta, mutta voimme ajatella tilannetta vastapuolellakin. Heidän tiedetään voittaneen, ei kyllä ilmaiseksi, ovat arvion mukaan

menettäneet 200.000 kaatunutta ja kolmenkertaisen määrän haavoittuneita ja invalideja.

Tämä oli hinta, jolla osa Karjalaa taistellen vallattiin. Suurin osa otettiin rauhanteossa vahvemman oikeudella. Jos tietokoneet voisivat määrätä ihmishenkien arvon, niin uskomme jokaisen metrin tulleen täyteen hintaan!

Kun olemme käyneet katsomassa meiltä otettuja maita ja paikkoja, elämää ja elintasoa siellä, ei ole kylä tullut kade mieleen.

Elämme Vesilahdessakin nousun kautta, määräämme itse menemistämme ja tulemistamme. Kyllä Vesilahdelainen viljelijä itse päättää mitä kyntää ja kylmää tai jättää kesannoksi.

Meillä on mahdollisuus järjestää asiat mieleemme mukaan joko yhteisymmärryksessä tai kiistellen. Itse vastaamme tuloksesta.

Yksimielisyys olisi tietenkin paras vaihtoehto, ei yksistään taloudellista etua tuovana, vaan miellyttävämpää kanssakäymistä ja asioiden hoitoa. Asiaa kannattanee ajatella.

Eräs kulturi-ihminen on sanonut: ”Jokaisella sukupolvella on viesti vietävänä tulevaisuuteen.”

Millaisen viestin me veteraanit voimme tämän päivän nuorille jättää?

Minä en ainakaan osaa sitä sanoa. Oman tarinamme olemme vain kertoneet.

SAKKOLAN HISTORIA

Toinen, uusittu painos Sakkolan historiaa on nyt saatavana, samoin on vielä runsas varasto kirjaa: Sakkolan kylät tuvasta tupaan. Kirjoja on saatavana: Lempäälän-Viialan Osuuspankki, Lempäälä ja Kulju (Esko Kallonen), Eero Kurikka, Huhtamo puh. 932/645 06, Uuno Pulakka, Ruovesi puh. 934/760 21, Anneli Kuisma, Eino Koironen ja Esteri Lopenen, Lempäälä.

Postiilaukset: Elli Pulakka, Lempäälä puh. 931/751 241. Ainoastaan Elli Pulakka lähettää postilähetyksinä.

Hinnat: Sakkolan historiaa II 70,—, Sakkolan kylät tuvasta tupaan 110,—. Postilähetyksistä lisäksi lähetyskulut. Myyntipisteitä järjestetään lisää ja niistä ilmoitetaan Suvannon Seudussa.

NYT ON TILAISUUS HANKKIA EDULLISESTI LAHJAKIRJOJA!

Desanttipartion tuho Pyhäjärven jäällä

2. 2. 1940 II

Tilanteesta jossa desanttivaaran torjuntaan osallistunut partio Kaler-vo Paukku ja Armas Ollikainen päät-

ti lähestyä maihin Sumpulanniemeen jatkuu kerronta:

”Ensimmäiset 100 metriä saimme

Kesäinen näkymä Vpl Pyhäjärveltä Noitermaan suunnalta. Valokuvan lähetti Aini Suikkanen.

Me olemme kertoneet menneistä. Tämän päivän asiat nuoret tuntevat jo meitä paremmin. He kyllä tulevat itse ottamaan kukin oman paikkansa ja määrittelemään itse kantansa tämän maan asioihin.

Tiedämme kyllä, että tämänpäivän nuorilla on omat paineensa, heille asetetaan aina vain kovenevat vaatimukset opiskelussa ja työelämässä. On epävarmuutta työpaikoista kun opiskelut on päätetty.

Heillä on kuitenkin vapaa Isänmaa ja voivat itse järjestellä asiat mielen-
sä mukaan. Toivomme vain ettei so-
ta koskaan tulisi heidän osakseen.

Me sotaveteraanit olemme koke-
neet näitä 50 vuoden tapahtumia. Korostamatta mitenkään sotaveteraanien osuutta, haluaisin todeta, että il-

man sitä panosta, minkä suomalaisen mies ja nainen sotien aikana ja sen jälkeisessä jälleenrakentamisessa ovat antaneet, tuskin eläisimme sitä Suomea ja sitä Vesilahtea jonka tänään näemme ja jonka piholla siniristiliput liehuvat.

Kaikesta tästä olemme kiitolliset. Erikoisesti haluamme osoittaa kiitoksemme sotainvalideillemme, kaikille Vesilahtelaisille jotka maamme vaikeina aikoina täyttivät tehtävänä kukin omalla paikallaan.

Olemme kohtalolle kiitolliset kun olemme kestäneet pahojen päivien paineet ja voimme tänään iloita vapaasta Isänmaasta ja oman kotiseudun turvallisesta olost.

Yrjö Raaska

hiihtää rauhassa, ei ammuttu edestä eikä takaa. Olimme silti tarkkana, liikehdimme lähemmäs rantaa, pysähdyimme hetken päästä kuuntelemaan. Ja taas eteenpäin. Olimme vain n. 20 metrin päässä rannasta, kun rantalepikosta kuului terävä rik-
sahdus, aivan kuin lepän oksa olisi katkaistu — kului aikaa aavistuksen verran ja tunsin voimakkaan iskun oikeanpuolen kohdalla päässäni, sen vaikutuksesta kaaduini kyljelleni hanteen, samalla kajahti huumava räjähdys, jolloin kiväärini perästä sinkoutui kappale puuta pois ja lumipukuni värjäytyi keltaiseksi. Sukseni katsesi.

Mikä tämä tapaus oli, sitä en tien-
nyt. Kompuroin ylös hangesta.

Kun rantaan ei ollut asiaa oli päästävä kauemmas jäälle, jos viholliselta säästyään niin omat voivat ampua rannalta. Harhailimme jäällä pitkään yli puolen yön. Varusteini olivat jo sellaiset, että jokainen olisi samais-
tanut minut desantiksi.

Lunta oli puolimetriä ja nyt jalkamiehenä käveleminen väsytti. Viimein päätimme yrittää Sumpulanniemestä rantaan kaiken uhallakin.

Kahlasimme luminietosten yli, koko ajan peläten, että milloin läjättää minkin töyryn takaa luoti kohden. Eihän 15—16 v. poikien harkintaan voinut tällaisessa tilanteessa paljon luottaa, kun käskykin oli heti ampua kohden. Yön hiljaisuudessa lähestyimme rantaa, jossa oli vene käännettynä kumolleen, toivoimme sen suojassa hiipien päästä tien tuntu-
maan. — Mutta silloin kajahti laukaus meitä kohti ilman kyselyä. Sukelsimme lumeen, ollen niin litteänä kuin voimme. Laukauksia alkoi tulla rannan suunnasta muitakin. Me ryömimme entisille jäljillemme ja lopulta olimme noin 100 m päässä rannasta. Jäimme kuuntelemaan muu-

taman suojaisten lumitöyssyn taakse.

Tulituksen lakattua sinne tuli lisää poikia, joiden puheista saimme selvää, että he luulivat desanttien yrittävän maihin tästä, mutta saatuaan nikkeliä ne kaikkosivat jäälle kauas. Olimme kuulevinamme ryhmänjohtajamme äänenkin. Päätin huutaa niin kovaa kuin jaksoin: ”Päästäkää meidät rantaan jo, täällä on koko yö partioitukin!” Meitä ei uskottu, vaan saimme taas vastaamme joitakin laukauksia. Tunnussana ei auttanut yhtään, siitä oli varoitettu. Viimein huusin ”Uskotteko jos sanon meidän ryhmän poikien nimet?” Tämä kelpasi. Luetteloin joka miehen nimen ja lopuksi meitä muonittaneen lotta Aura Hynnisen nimen. Nyt ei muuta tarvittu. Kävelimme rantaan ja mikä ihana, vapauttava tunne valtasi mielen. Olin jo pelännyt henkeni menevän.

Emme voineet tietää, miten paljon desantteja oli pudotettu. Kuutamossa olimme vain nähneet koneesta pudonneita useita varjoja.

Jään yli kuului laukauksia useita

eri kohdista. Sakkolan SK:n pojat varmistivat eteläisellä puolella, Noitermaan seudun pojat Tolsterniemen ja Pikonjoen välillä, Metsäpirtin pojat länsi- ja pohjoispuolella, Pyhäjärven Sk välillä. Järven varmistus vaati paljon miehiä, rantaa oli kymmeniä kilometrejä.

Kolme desanttia kaatui tällä loh-
kolla. Loput joutuivat Metsäpirtin poikien väijytykseen, heitä oli neljä. Laskuvarjoja tavattiin 8. Yhdessä oli 7 paria suksia, 50 kg räjähdysainetta, konepistooli ja Nagan pistooli, panoksia, kuivaa muonaa ja radio.

Eteeni suoraan pudonnut ja nyt kaatunut desantti oli partion johtaja aliluutn. Voronov, jonka karttalausta selvisi, että tehtävänä oli jakautua kolmeen partioon, kaksi-miehisten partioiden tehtävänä oli polttaa Pyhäjärven asema, armeijan varastot. Räjäyttää Kokkomäen rautatiesilta ja polttaa Kokkolinna sekä räjäyttää Myllypellon ja Pyhäjärven välillä Suomenojan rautatiesilta.

Kaikki desantit olivat aliupseereita ja valiosotilaita. Tehtävän täytet-

tyään heidän piti radiolla ilmoittaa ja avustaa jäälle laskeutuvia pääjoukkoja. — Tehtävä epäonnistui täysin.

Mutta venäläiset eivät tietäneet sitä, että heidän aikeensa oli jo suomalainen radiotiedustelu selvittänyt ennenkuin yhtään miestä oli pudotettu ja että Rannikkotyöstön raskaat tykit olivat laskeneet jo maalit Pyhäjärven jäälle suurempaakin joukkoa varten. Ja että heitä jo odottivat kymmenet jäätä vartioivat nuoret, mutta tarmokkaat ja valppaat vapaaehtoiset pojat.

Rakshtava ääni syntyi käsikraanaatin virityksestä. Ilmeisesti kraanaatti iskeytyi suoraan Paukkua päähän, mikä isku kaatoi hänet maahan, näin pelastaen hänet juuri samalla hetkellä kranaatinsirpaleiden repimiseltä. Keltainen väri ilmeisesti aiheutui räjähdysaineen palamisesta, jolloin osa ainetta tai savua levisi lumipukuun.

jatkuu

Evakkovuosi Mynämäessä

”Mie rakastin Karjalaa”

Marras—joulukuussa viime vuonna Mynämäessä muisteltiin monin tavoin 50 vuoden takaisia tapahtumia. Samalla suuntauduttiin nyky-
aikaan ja jaettiin tietoa Karjalasta ja karjalaisuudesta. Järjestäjinä toimivat Mynämäen Karjalaiset ry. ja kunnan kulttuuri- ja kirjastolautakunta.

Kirjastossa avattiin 20. 11. karjalainen näyttely, jossa kävi kahden viikon aikana 1000 ihmistä. Heistä lähes 500 oli koululaisia. Kouluissa suhtauduttiin evakkovuoteen erittäin myönteisesti. Niinpä yläasteen ja lukion oppilaat viettivät luokittain historiantunnin kirjastossa. Näyttely-

sauksen maailmanpoliittisista yhteyksistä, Karjalasta ja evakkoonläh-
döstä. Tunneista vastasi Sinikka Kokko. Näyttely koostui pitäjänhistorioista, kuvateoksista, kartoista, viireistä, tauluista, kansallispuvuista, esineistä ja valokuvista. Lisäksi oli vasiten leivottu piirakoiden mallit. Näkökulma oli koko Karjala, mutta käytännön syistä aineistoa oli eniten Metsäpirtistä, Pyhäjärveltä ja Kurki-
joelta. Yllättävän paljon saatiin koon. Ensimmäinen ajatus oli ollut, ettei löydy yhtään esinettä eikä valokuvaa; Mynämäen evakot kun ovat äkkilähdön kokeneita. Hienointa näyttelyssä lienee ollut kansallispu-

ku-, historia- ja taulukokoelma ja harvinaisinta tarkka valokuvasuuren-
nos Viipurin kauppatorista 1930-luvulta. Koskettavin yksityiskohta oli ehkä Suomen lippu, joka oli salossa ensimmäisen ja ainoan kerran juhannuksena 1939 Metsäpirtin Koselassa.

Samanaikaisesti näyttelyn kanssa oli paikallislehdessä kirjoitussarja Karjalan historiasta ja karjalaisuudesta. Uudenkaupungin paikallisra-
diossa kerrottiin näyttelystä.

Evakkopäivää vietettiin sunnuntai-
na 26. 11. Jumalanpalveluksessa saarnasi pastori Pauli Tuohioja. Hän aloitti taidolla rakennetun puheensa

Saarnaajan sanoin: ”Kaikella on määrääaika — aika on itkeä ja aika nauraa — aika on sodalla ja aika on rauhalla.” Päivätalaisuudessa Laurin koulussa toimi juontajana Aila Mäkelä.

Kalannin nuorisosoittokunnan esityksen ja yhteisen Karjalaisten laulun jälkeen esitti tervehdyssanat kulttuuri- ja kirjastolautakunnan puheenjohtaja Ritva Autio. Hän totesi, ettei evakkoon lähtöä ole syytä juhliä; sitä muistelemme. Karjalaan jäi paljon, mutta karjalaiset eivät tulleet vain ottamaan vaan myös antamaan. Ilo, herkkyytys ja huumori auttoivat jaksamaan ja sopeutumaan. Vielä on niitä, joilla on ikuinen kaipaus kotiin Karjalaan. Toivottavasti evakkovuosi herättäisi vastuuntuntoa, myötätunnetta ja ymmärtämystä myös nykyisiä pakolaisia kohtaan. Ritva Autio toivotti kaikki tervetulleeksi viettämään karjalaisten muistojen ilta-päivää.

Huolin koulun pienet oppilaat leikkivät ja lauloivat Leila Nordlingin johdolla yleisön iloksi.

Pertti Eeva kertoi evakkoon lähdöstä karjalaisen näkökulmasta. Lähtö Metsäpirtistä tykkätulen keskeltä oli yllättävä ja hämmäntävä. Jännitystä lisäsi huoli, miten päästäisiin Taipaleenjoen yli. Viimeinen näky kotikylästä oli tulipalojen loimu. Jalan ja hevosella matkattiin Pyhäjärven kautta Käkisalmeen, jossa päästiin junaan. Matka jatkui Rantasalmelle ja Juvalle. Vuosina 1939—1948 suurin osa karjalaisista oli pyörien päällä. Ne matkat eivät olleet turistimatkoja. Oli karjalaisten raskain aika, jolloin kohdattiin ikäviä asioita ja kipeitä tunteita. Ei nyt-kään ole riemu- eikä juhluvuosi. Mutta olemme kiitollisia kodeille, kouluille ja kirkkoille, jotka ottivat vastaan. Olemme kiitollisia vapaasta ja itsenäisestä isänmaasta.

Joukko Laurin koulun yläasteen oppilaita Aulikki Ruotsalaisen ohjaamana oli todella paneutunut hienoon dia-runo-laulu-esityksensä. Siinä kuvattiin vaikuttavasti evakon osaa. Esi-

Mynämäen evakkovuoden näyttely 26. 11.—1. 12. kansallispuvut vasemmalta: Raja-Karjala, Koivisto, Vanha Viipuri, Vpl Pyhäjärvi, Sakkola-Rautu ja Keski-Karjala.

tys olisi pitänyt kunkin nähdä ja kokea; ei sitä osaa sanoin selittää. ”Idässä palaa, pommitetaan. Mitä kuuluu ottaa mukaan, kun jättää iäksi kotinsa?” Evakkomatkan taustakuvien vaihdellessa nuori tyttö lauloi Evakon laulun. ”Mie rakastin sinua ja Karjalaa. Sielläkii puut lehtiit ja käki kukkuu. Anna, Jumala rauha. Anna, Jumala, viljan vielä tähkiä.” Salintäyteinen yleisö pyyhki silmiään ja taputti pitkään.

Kalannin nuorisosoittokunta esiintyi Toivo Lankisen johdolla ja Leila Nordling lauloi karjalaisia kansanlauluja. Kaija Hynnän lausumana kuultiin Karjalan virsi ja Laulu joesta (Taipaleenjoki).

Evakkoajasta mynämäkeläisen näkökulmasta puhui Ilmari Sillanpää. Puolen vuosisadan takainen tunnelma oli Lounais-Suomessakin epävarmuus. Kukaan ei tiennyt tulevaisuudesta. Kun jäykkä varsinais-suomalainen kohtaa vilkkaan karjalaisen, ei kaikki aina ole kitkatonta. Murre oli outo ja samoin ruoka, erityisesti piirakat. Nyt ne maistuvat ihan hyviltä. Koulupojan mielikuva karjalaisista oli: nyt tuli ryysyläisiä kaatit (hui-vit) päässä nyytteineen. ”Näin sanoessani en halua loukata ketään. Nyt ymmärrän jo enemmän. Millai-

nen itse olisin ollut niissä oloissa pitkän matkan jälkeen koti menetettyinä. Ei täälläkään aina parhaisiin paikkoihin karjalaisia sijoitettu. Haluan pyytää anteeksi niiden puolesta, jotka ovat teitä huonosti kohdelleet. 50 vuotta on eletty, kestänyt ja tultu toimeen. Yhdessä me olemme suomalaisia.”

Varsinaissuomalaisten laulun jälkeen lausui päätössanat kirkkoherra Aarre Mäkinen. Hän totesi, että kun karjalaiset menettivät kotinsa ja kontunsa, kukaan ei nähnyt siinä mitään hyvää. Nyt voidaan nähdä siunaus-takin. Juuriltaan revitylle kansalle tuli aikanaan sana (Jer. 29: 5, 7): ”Rakentakaa kaupunkia ja asukaa niissä — ja harrastakaa sen kaupungin menestystä, johon minä olen teidät siirtänyt ja rukoilkaa sen puolesta Herraa, sillä sen menestys on teidän menestyksenne.” Juuri niin karjalaiset ovat tehneet: on rakennettu ja rukoiltu. Jumalan armo on ollut todellisuutta. Jumalan käsi on ohjannut, varjellut ja siunannut. ”Rukoilkaa tämän paikkakunnan puolesta Herraa. Jos rukous lakkaa, toivokin lakkaa. Jos on rukousta, onnettomuus kääntyy uudeksi toivoksi.”

Sinikka Kokko

Kirkonkylän nuorisoseura evakkotaipaleella 50 vuotta

SAKKOLAN KIRKONKYLÄN nuorisoseura on perustettu Sakkolassa v. 1902 ja jatkaa toimintaansa evakkoseuran Tampereen ympäristössä kotipaikkanaan Pirkkalan kunta. Pirkkalassa asuu seuran esimies Risto Jääskeläinen. Muuten seuran jäsenet ovat hajaantuneet ympäri Pirkkanmaata, jopa ympäri Suomea. Seuran jäsen voi olla toimiva jäsen, kannattava jäsen tai ainaisjäsen. Jäsenmaksu on toimivalta- ja kannatusjäseneltä 15 mk vuosi ja ainaisjäseneltä 150 mk.

Seura on viime vuosina huomioinut kauan toiminnassa mukana olleita jäseniä kutsumalla heidät kunniajäsenikseen.

Kunniajäseniksi on 80-vuotispäivänään kutsuttu Toivo Koiranen ja Ida Naskali tämän toimintavuoden aikana. Lisäksi seuran johtokunnan esityksestä on Etelä-Karjalan Nuorisoseurojen Liitto myöntänyt ”Hermannin”-arvonimen ansioituneille jäsenilleen: Armas Jääskeläinen,

Aarne Naskali, Eeva Koiranen, Ida Naskali sekä Martti Karonen.

SYYSKOKOUS

Nuorisoseuran syyskokous pidettiin UKK-instituutissa Tampereella 25. 11. Kokouksen avasi seuran puheenjohtaja Risto Jääskeläinen ja toivotti läsnäolevat tervetulleeksi.

Hänet valittiin myös kokouksen pj:si. kokous katsottiin päätösvaltaiseksi. Pöytäkirjaa piti seuran sihteerin Aino Pokkinen ja pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Eeva ja Toivo Koiranen, varalle Erkki ja Pertti Lopenen. Rahastonhoitajana jatkaa Aira Jääskeläinen. Jäsenkirjurin tehtävät hoitaa Aune Karonen, hänelle voi ilmoittaa jäseneksi liittymisestään.

Johtokuntaan kuuluvat: Puheenjohtajana Risto Jääskeläinen, vpj:na Martti Karonen, sihteerinä Aino Pokkinen. Muut johtokunnan jäsenet: Aarne Naskali, Jenny Laitinen, Eila Hynnä, Irja Ukkonen, Eeva Koi-

ranen, Heikki Naskali sekä Nestori Kurki.

Seuran kesäjuhlat pidetään Aarne Naskalin ”Kesärannassa” Lempäälässä, jos elonpäiviä riittää, sanoo Aarne Naskali.

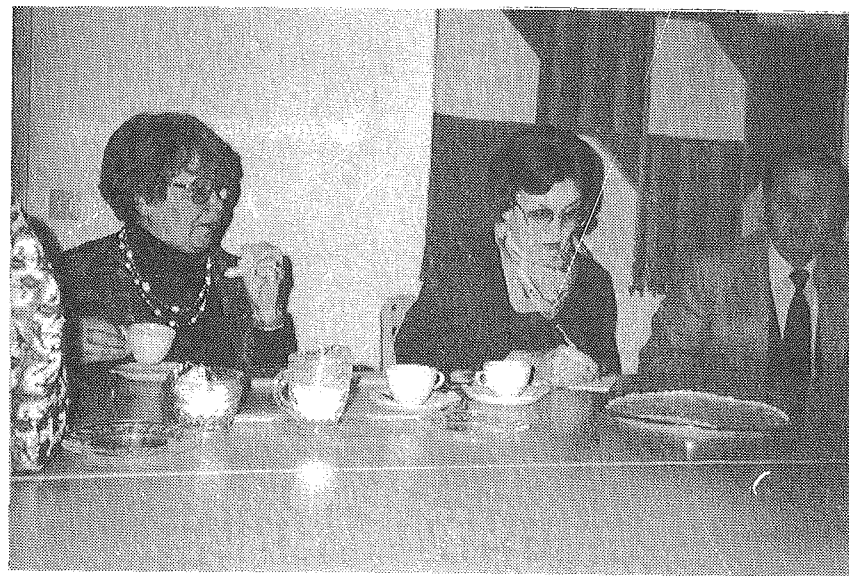
Seuraava päätös ei ollut perinteellinen, sillä kokous päätti yksimielisesti, että ensi kesänä tehdään historiallinen retki synnyinseudulle Sakkolaan!

Asiaa kehitellään seuran kokouksissa ja matkalle lähtö heti kun lupa saadaan.

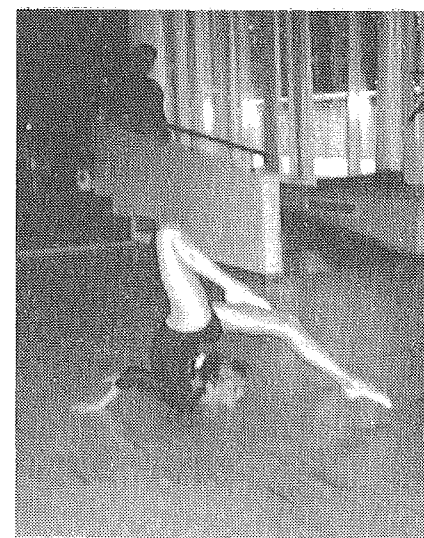
Kaikesta seuran toiminnasta kerrotaan ja ilmoitetaan Suvannon Seudussa ja Karjalassa.

YHTEINEN JOULUJUHLA

Heti kokouksen jälkeen alkoi Nuorisoseuran ja Sakkolan Sotainvalidi- ja veteraanikerhon yhteinen joulujuhla UKK-instituutin avarissa ja viihtyisissä tiloissa. Veteraaneja sekä

Kuvassa puheenjohtaja, sihteeri, sekä jäsenkirjuri laatimassa v. 1990 toimintasuunnitelmaa.

Anu Lindell esitti juhlassa taitovoi-mistelua.

Joukko nuorisoseuran jäseniä onnittelemassa Ida Naskalia, hänen 80 v. päivänään. Kunniakirjaa luovuttamassa lidalle Eeva Koiranen.

nuorisoa oli saapunut juhlaan erittäin runsaasti. Olemme monesti aikaisemminkin todenneet yhteistyön Sotainvalidi- ja veteraanikerhon kanssa olevan hyödyllistä, joten toivotaan yhteistyön jatkuvan jopa tiivistyvän.

Kerhon pj. Martti Karonen toivotti vieraat tervetulleiksi ja hän toivoi itsensäkin menevän ajatuksissaan aikaan 50 vuotta takaisinpäin, silloin ei enää ollut monta päivää siihen hetkeen, jolloin sotilasviranomaisen tuli ilmoittamaan, että 15 minuutin kuluksa on oltava valmiina lähtöön!

Kerrotaan, että Helena Lopenen kirkonkylästä joutui sanomaan kotiinsa majoittuneille sotilaille: — Otaakaa vehnäset pois uunista, kun katsoitte niiden olevan kypsät! Minun on lähdettävä ja painoi oven kiinni jälkeensä.

Siirryttiin nauttimaan katetun joulupöydän runsaista antimista, jota ennen laulettiin yhteisesti: Kun joulu on... Siinä laulussa on kohta jossa sanotaan: On äiti laittanut kystä kyllin.

Aterian jälkeen jatkui ohjelma. Eeva Koiranen lausui Lempi Jääskeläisen runon: Sotarukous jouluna 1939.

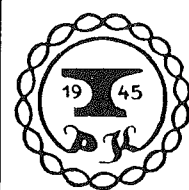
Eeva oli kirjoittanut runon muistikirjaansa 29. 12. 1939 Ilmavartion vartiotuvassa Noitermaassa Vpl Pyhäjärvellä. Laulua esittivät serkukset

Mirka ja Marisa sekä viulusooloja veljekset Topi ja Juho. Aira ja Liisa Jääskeläinen esittivät joululauluja.

Kaikki musiikkiesitykset säestivät viululla Veikko Pokkinen ja Antti

Lumen vähyden takia joutuivat nuorisoseuran Naishiihtäjät ratkomaan paremmuutensa kävelykilpailulla. Voittaja 3 vasemmalta Riitta Äikäs.

**PÄRSSISEN
KONEPAJA**

35500 KORKEAKOSKI, PUH. (935) 812 04

Toimivia metalliovia, ym. rakenteita
Alumiinisovia ja ikkunoita

Koiranen.

Taitovoimistelua esitti Anu Lindell. Anu on osallistunut kilpailuihin ulkomailla.

Ennen pukin tuloa Airi Jääskeläinen laulatti yleisöä sikermällä sotaajan lauluja.

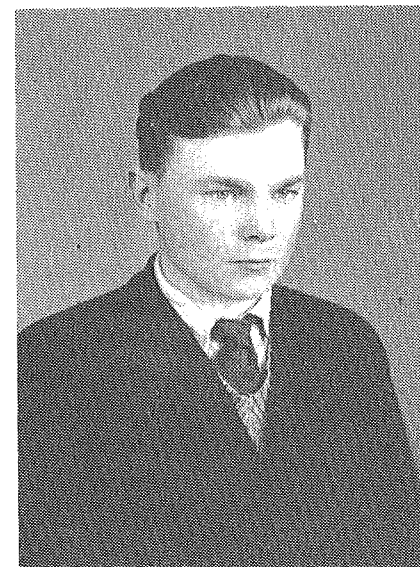
Joulupukin kanssa leikkivät niin vanhat kuin nuoretkin. Lapsille puki jakoi lahjoja ja lupasi tulla ensi vuonnakin, jos lapset ovat kilttejä. Kaikki, niin nuoret kuin vanhatkin tietysti lupasivat olla kilttejä ja kiittivät ja toivottivat tervetulleeksi taas vuoden päästä.

Päätteeksi onnistuneelle juhla laulettiin yhteisesti: Maa on niin kaunis...

Järjestäjien puolesta kiitän ohjelmansuorittajia, juhlayleisöä sekä talon henkilökuntaa.

UKK:ssa tavataan toistenkin
Martti Karonen

Mitalille miehen mieli

Jaakko Rasela ent. Kitunen rippikuvassa Kiviniemessä 1943.

Voima se on mikä jyllää.

Näin voidaan todeta Jaakko Raselan, ent. Kitunen, kohdalla. Hän on harrastanut painonnostoa 1960-luvulta alkaen. Saavutuksissa on arvokilpailumitaleja mm. ikämiesten (36 v.) SM-kultaa Humpilassa v. -69 sarjassa 67,5 kg.

Jo sitä ennen hänellä oli ollut menestystä: v. -66 hopeaa Kotkassa, -67 Tampereella pronssimitali. Kilpaa käytiin Suomen mestaruuksista ja Rasela nosti ikämiehissä.

Näissä kilpailuissa hän edusti SVUL:n Suur-Savon piiriä ja silloisen asuinpaikkansa urheiluseuraa Haukivuoren Kisailijoita.

Miehen ikääntyessä tahti ei ole taantunut. Jaakko Rasela osallistuu yhä kilpailuihin, nyt veteraaneissa (yli 60 v.).

SM-kilpailuissa Lempäälässä v. -88 hän oli sarjassaan hopealla ja v. -89 lokakuussa Riihimäellä jälleen toiseksi vetrein veteraani sarjassaan.

Valtakunnan tasoa pienempiä kilpailuja Raselalla on takanaan kymmenittäin ja palkintoja on kertynyt.

Seuraavat painonnoston SM-kilpailut järjestetään Kurikassa. Sinne ovat jo Jaakko Raselan ajatukset:

Jos elää saa ja terveyttä riittää niin taas rutistetaan rautaa. Mies mieli mitalia.

Maailman listoilla Jaakko Raselan nimi komeilee kolmantena ikäluokassaan ja sarjassaan 67,5 kg.

Hän asuu nykyisin Porvoossa, mutta edustaa SVUL:n Hämeen piiriä ja Lempäälän Kisaa.

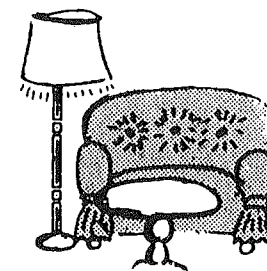
Sakkolassa hän asui Voloskassa. (Vanhemmat Eetu ja Helena Kitunen). Rippikoulun hän kävi Sakkolan Valistustalossa v. 1943. Kirkko oli jo aiemmin tuhoutunut.

Kun aikoinaan siellä kotikylässä Voloskassa Äikään Helmi ompeli Jaakolle urheiluhousut, Äikään Tuomo kysyi hämmästyneenä: 'Oikeiksie uskallat urheilla?' 'Urheilemisella' käsitettiin uhkarohkeaa temppuilua. Ja sehän oli kiellettyä.

Hanna Kitunen

Vuosien mittaan Jaakko Raselan kaapit ovat täyttyneet painonnostopalkinnoista.

Verhoiluliike

AAPRO KIISKI

41490 Niemisjärvi

☎ (941) 845 724

Hankasalmi

Matti Laamasen siunaus

26. 11. 1990 Malmin isokappeli

Siunauspuhe

"Kansa joka pimeydessä vaelttaa, näkee suuren valkeuden; Jotka asuvat kuoleman varjon maassa, niille loistaa valkeus."

Rakkaat ystävät, Sirkka ja te kaikki Matin lapset, te veljet ja sisaret, me olemme kaikki kokeneet todeksi joulun profetian sanan: me asumme kuoleman varjon maassa.

Isänpäivänä, marraskuun puolivälissä olitte te lapset ja lastenlapset onnittelemassa isää ja vaaria, joka oli silloin terveenä ja hyväntuulisena, kuten aina. Vähän aikaisemmin Matti oli ollut laulaja-veljensä kanssa kuoromatkalla Inkerinmaalla eikä mitään oireita ollut näkynyt. Ja sitten yhtäkkiä viikossa vietiin mieheltä voimat, ettei pystynyt kävelemään. Ei ole ihme, jos mieleen nousee surun, kaipauksen ja ikävän keskellä kysymys miksi? Vaikka on tosiasia, että jokainen tänne syntynyt myös kerran kuolee, niin sittenkin 64 vuotta ei ole meidän aikanamme vielä korkea ikä. Miksi siis juuri Matti ja miksi juuri nyt?

Matti Laamanen oli ammattikasvatusneuvos. Hän oli tehnyt täyden päivätyön maatalous-, kotitalous-, emäntä- ja metsäkoulujen johdossa ja kehittämisessä maassamme. Pari vuotta sitten hän jäi rintamamieseläkkeelle. Hänen virkatoimensa olivat päättyneet. Hän oli tässä mielessä elämäntehtävänsä suorittanut. Ja te lapset, Heikki, Kyösti, Risto ja Elina, te olette aikuisia. Vaikka isällä varmasti olisikin ollut vielä paljon annettavaa sekä teille että lapsillenne, niin tälläkin kohden Matti-vaari oli elämäntehtävänsä suorittanut.

Mutta vaikka näin on, niin mielessä on kapina. Miksi jo nyt? Juuri kun Sirkkakin oli vapautunut työelämästä, kun olisi ollut mahdollisuus elää yhdessä, antaa aikaa lastenlapsille, matkustella.

Monilta kohdin tämä kysymys "miksi" jää vaille vastausta. Sodassa sanottiin, että parhaat kaatuvat ensin. Meidän elämämme arvon ainoa mitta ei ole pituus, vaan myös pituus on hyvin merkittävä asia ihmisen elämässä.

Matti eli täyttä elämää, ja hän eli sitä loppuun asti. Hänen innostunut ja myönteinen elämän asenteensa vaikutti innostavasti myös muihin ja siellä missä hän toimi, saatiin myös aikaan. Hänessä ja hänen lähellään oli elämän syke. Hän eli rikkaan, täyden elämän.

Tästä näkökulmasta Matin elämää tarkasteltaessa nousee mieleemme monet muistot ja surun, ikävän ja kaipauksen ohella saa kiitollisuus sijaa. Hyvät muistot, jotka saavat meissä aikaan kiitollisuutta, ovatkin usein parasta lohdutusta surussamme.

Sinua, Sirkka, lohduttavat 36 hyvän avioliittovuoden hyvät muistot, jonka saitte viettää Matin sydäntä niin lähellä olleessa Pirkkalassa.

Miten monet isään liittyvät muistot nousevatkaan teidän mieleenne Matin lapset. Ja Anna ja Pekkakin ovat jo ehtineet saada pysyvät muistot vaarista. Ne säilyvät läpi elämän. Te, Lauri, Selma, Aune ja Aino olette varmaan muistoissanne olleet viime päivinä usein Sakkolassa, Sipilänmäellä, kodissanne, joka rakkaana muistoissa on säilynyt läpi elämänne. Ja niihin muistoihin on Matti-veljenne liittynyt sisarusparven nuorimpana.

Monet hyvät muistot meillä on

täällä kuoleman varjon maassa. Muistot saavat meidät kiittämään Jumalaa läheistemme elämästä ja omasta elämästämme.

Mutta nämä muistot eivät ole kuitenkaan se kirkkaus, josta profeetta puhuu kuoleman varjon maassa eläville. "Jotka asuvat kuoleman varjon maassa, niille loistaa kirkkaus." Tämä kirkkaus on joulun Herra, Jeesus Kristus, meidän Vapahtajamme.

Yksi vastaus meidän miksi-kysymykseemme voi olla siinä, että Jumala tahtoo pysähdyttää meidät kuoleman varjon maan kulkijat näkemään sitä kirkkautta, joka avaa näköalat iankaikkisuuteen.

Kun Jeesus puhui opetuslapsilleen omasta kuolemastaan, hän puhui Isän kodista. Hän sanoi: "Älköön teidän sydämenne olko murheellinen. Uskokaa Jumalaan ja uskokaa minuun. Minun isäni kodissa on monta asuinsijaa." (Joh. 14:)

Hyvät muistot lohduttavat meitä. Jeesuksen lupaus iankaikkisesta elämästä, Isän kodista antaa meille toivon.

Kun valmistin tätä Matti-serkkuni siunauspuhetta, oli pöydälläni valokuva, joka on otettu meistä Matin lapsuuskodin puutarhassa. Olemme siinä ehkä kolmevuotiaina. Sen kuvan ottaminen on luultavasti yksi varhaisimpia muistikuviani, joka on jäänyt pysyvästi mieleen. Olen siinä toivossa, että kerran me vielä tapamme Matinkin kanssa taivaallisen Isämme puutarhassa, josta Raamatussa sanotaan: "Mitä silmä ei ole nähnyt eikä korva kuullut, mikä ei ole ihmisen sydämeen noussut, sen Jumala on valmistanut niille, jotka Häntä rakastavat." 1. Kor. 2:9.

Tässä toivossa siunaamme Matin haudan lepoon.

Matti Hakkarainen

In Memoriam

Ammattikasvatusneuvos Matti Laamanen

Matti Laamanen syntyi 25. 9. 1925 Sakkolassa ja kuoli vaikean sairauden murtamana Helsingissä 9. 1. 1990.

Matti syntyi Sakkolan Kirkonkylän Sipilänmäelle Laamasen perheen nuorimmaiseksi. Suuri perhe, äiti Ida ja isä Matti sekä seitsemän vanhempaa sisarusta opettivat ottamaan toiset ihmiset huomioon. Perhe viljeli maata ja kaikkien, myös Matin jo pienestä pitäen, oli tehtävä osansa. Maanviljely tulikin olemaan Matin tulevan elämäntyön kohde. Koulunkäynti osoittautui Matille helpoksi. Kotikylän kansakoulun käytyään hänen oli luonnollista jatkaa Käkisalmen oppikoulussa 40 kilometrin päässä.

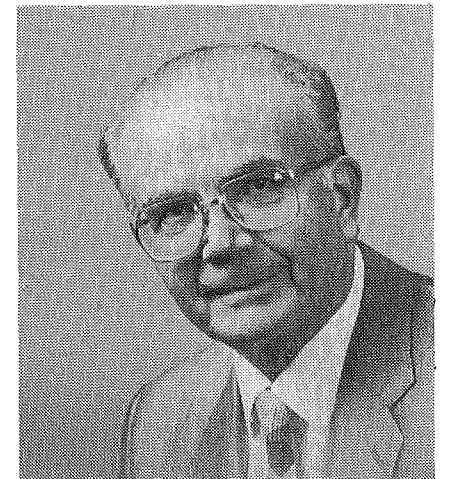
Laamaset olivat urheilumiehiä; ilat pitkät pelattiin tai kilpailtiin kotitalon vieressä "Aholla" tai osallistuttiin Sakkolan Jäntevän urheilurientoihin.

Sodan syttyminen keskeytti Matin koulunkäynnin. Evakkovuodet ja matka rintamalle tulivat väliin. Jatkosotaan hän ehti osallistua lyhyen ajan, mutta komennus Lapin sotaan oli tärkein rintamatehtävä. Sodan päätyttyä hän sai koulun päätökseen ja kirjoitti ylioppilaaksi Järvenpään Yhteiskoulusta. Perhe asutettiin Hämeeseen Pirkkalaan. Matilla oli kuitenkin vielä lukuinto tallella ja yliopisto-opinnot mielessä. Hän kirjoitautui Helsingin yliopiston maatalous-metsätieteelliseen tiedekuntaan agronomin tutkintoa varten. Matti tuli hyvin toimeen ihmisten kanssa. Yliopistoaikoina hän solmi lujia ystävyyssuhteita, jotka säilyivät läpi koko elämän. Lauluharrastus oli lähellä sydäntä ja taidot riittivät aina Ylioppilaskunnan Laulajiin saakka.

Yliopistosta löytyi myös Sirkka, kurssitoverityttö, jonka kanssa Matti viihtyi erityisen hyvin. Sirkka ja Matti solmivat avioliiton vuonna 1952. Matti valmistui agronomiksi ja jatkoi opintojaan vielä maatalous- ja metsätieteiden kandidaatin tutkintoon vuonna 1953.

Mittavan ammatillisen elämäntyönsä maatalousopetuksen parissa hän aloitti Jokioisten pienviljelijäopiston johtajana v. -52. Sieltä hän siirtyi Virolahdelle Harjun maatalousoppilaitoksen rehtoriksi v. -54. Hän johti tarmokkaasti oppilaitosta aina vuoteen -63 asti. Tähän mennessä oli perhekin jo kasvanut lopulliseen kokoonsa. Heikki syntyi vuonna -54, Kyösti v. -55, Risto v. -60 ja Elina v. -61. Harjussa vietetty aika oli täyttä nuoren perheen elämää. Se oli hyvin merkittävä vaihe Matille ja Sirkalle ja sitä on paljon muisteltu myöhempinä vuosina. Perheestä huolehtiminen ja lasten kasvatus olivat Matin elämässä kaikkein tärkeintä ja Harjun ympäristö oli tähän ihanteellista.

Harjun jälkeen hän toimi Hyvinkään maatalousopiston johtajana, josta hän siirtyi maataloushallituksen maatalousopetuksen osaston päälliköksi v. 1965. Myöhemmin tehtävä siirrettiin ammattikasvatustalokseen. Vuodesta 1981 hänen johdettavanaan oli osasto, jonka toimialaan kuuluivat myös metsä- ja kotitalousopetus. Hänen panoksensa keskiaskeiden maatalous- ja metsäopetuksen kehittämisessä oli suuri. Hän vaikutti voimakkaalla persoonallaan päätöksiin, kuitenkin aina ehdottomasti ammatilliseen asiantuntemukseensa nojautuen. Poliittinen peli oli hänelle vierasta. Hän jäi eläkkeelle viras-

taan vuonna 1987.

Matti Laamanen halusi vaalia siteitään kotiseutuunsa. Hän oli Sakkola-Seuran perustajajäsen ja osallistui sen toimintaan aktiivisesti mm. seuran juhlien juhlapuhujana. Hän myös ymmärsi, ettei karjalaisuus enää merkinnyt samaa meille lapsille eikä sitä meille tyrkyttänyt. Toki karjalaisuus on meitä vahvasti koskettanut. Erityisen merkityksellisiä ovat olleet Pirkkalassa vietetyt kesät. Isän lempipaikka oli Pirkkalan kesämökki, jossa hän jaksoi väsymättä ahertaa. Osan lomastaan hän vietti aina Lauriveljensä heinäpellolla ja siellä olimme tietenkin me lapsetkin. Mukana oli usein myös paljon muita sukulaisia. Heinäpellon iloiset ja välittömät tunnelmat leikinlaskuineen ovat jääneet lähtemättömästi mieleen.

Vuonna 1986 minulla oli tilaisuus olla mukana, kun isä sisarensa Ainon kanssa yli 40 vuotta Sakkolasta lähdön jälkeen ensimmäisen kerran näki kotiseutunsa. Järkytys oli toki suuri, mutta niin oli riemukin, kun monet tutut ja rakkaat paikat pienen etsikelyn jälkeen löytyivät. Moni tarina, jonka olen kuullut isältä ja hänen sisaruksiltaan, sai aivan uuden sisällön tuon matkan jälkeen. Isän kiinnostus ulottui laajemmallekin: viime vuonna hän risteili Laatokalla ja Äänisellä sekä kävi tutustumassa Inkerinmaahan. Inkerinmaan matkastahan hän kirjoitti kertomuksen Suvannon Seudun edelliseen nime-

Talvisodan ErP 6:n asevelitilaisuudet 27. 12. 1989 Tampereella

ErP 6:n aseveljet vaimoineen ja ystävineen kokoontuivat runsaslukuisesti jumalanpalvelukseen Vanhaankirkkoon Tampereella.

Kalevankankaan sankarihaudoille lasivat seppeleen sankarivainajien muiston ja heidän uhrauksien kunnioittamiseksi seuraavat edustajat: Arvi Tiinus, Viljo Manninen ja Tauno Tiussa.

Asevelijuhlan jumalanpalveluksen alttaripalveluksen suoritti ja saarnasi Ylöjärven seurakunnan kirkkohera Antero Honkkila.

ASEVELIKOKOUS

Kokouksen avasi ja läsnäolevat toivotti tervetulleeksi Untero Lähteenkorva ja hänen kehoituksensa kunnioitettiin hetken hiljaisuus-

roon. Uusi retki Sipilänmäelle olisi ollut vuorossa tulevana kesänä.

Eläkkeelle jäätyään isä omistautui harrastukselleen kuorolaululle, ystävilleen ja yhä laajenevalle perheelleen. Pirkkalan mökki ja sen parissa ahertaminen täyttivät silmin nähtävät eläkepäivistä. Viime vuonna, kun Sirkkakin sai liittyä eläkepäivien viettoon, oli isä onnellinen. Ystäviä oli paljon ja he kaikki olivat yhtä tärkeitä, niin naapurin pikkupoika kuin pääjohtajakin. Mutta kesken tätä vanhuuden rauhallista onnea isä kutsuttiin yllättäen pois luotamme.

Isä on nyt poissa ja jäljellä ovat rakkaat muistot ja valtava kaipuu. Muistoissamme isä elää iloisena puuhamiehenä.

Risto Laamanen

della everstil. Heikki Virintien ja toisten riveistä poistuneiden muistoa.

Asevelikokousta johti Uno Kulo ja sihteeriksi kutsuttiin Arvo Hynni.

Esitettiin asevelitoimikunnan toimintakertomus ja tiliselvitys, jotka hyväksyttiin. Esitettiin tilaisuuteen saapuneet tervehdykset.

Vuoden 1991:n asevelijuhlan järjestelytoimikuntaan valittiin puheenjohtajaksi Untero Lähteenkorva, vpj:si Uno Kulo, jäseniksi Juho Haapsaari, Uoti Suhonen, Väinö Ruotsi, Tauno Kiuru, Arvo Hynni, Tauno Peussa ja Erkki Virolainen.

Juhlatoimikuntaan nimettiin räisäläiset Johannes Honkanen, Tauno Tiussa, Jaakko Isakoff ja Kaarlo Elling, sakkolalaiset Eero Kuisma, Eino Koiranen, Arvi Tiinus ja Viljo Mannikainen sekä kaukolalainen Elis Pessi.

ASEVELIJUHLA

Yhteislauluna ”Karjalaisten laulu” Weteraanisoittajien säestämänä.

Everstil. Paavo Susitaipaleen ker-

rontaa talvisodan vuosilta kuultiin nauhoitettuna. Suomussalmen ja Raatteen taistelujen voitot nähneenä komentajatasolta hän katsoi Keljan kolmannella voitetun taistelun koko talvisodan arvokkaimmaksi ja uskottomaksi voitoksi. Olihan vastassa 20-kertainen ylivoima ja lähes rajaton tykkituli!

Voittoon ei sotateorian mukaan pitänyt olla pienintäkään mahdollisuutta... Suurin uhrauksin ErP 6 kumminkin teki mahdottoman mahdolliseksi!

Silloinen res.vänr. Uno Kulo kertoi pataljoonan taisteluista Kirvesmäessä, jossa hän oli tukikohdan päällikkönä ja johti joukkuetta.

Hänellä on vielä tallessa pataljoonan komentajan silloin lähettien tuomina annetut kirjalliset käskyt... Kolmas tukikohta pysyi suomalaisten hallussa...

Viljo Ohvo esitti runoilemansa muistelon taisteluista Palkealasta Kiviniemeen.

Säätiöiden puolesta puhui johtajaopettaja Juhani Kaatonen.

Harvoin on kuultu yhtä hyvää puhetta!

Tilaisuus päättyi Weteraanisoittajien torvisäestyksellä Sillanpään Marssilauluun.

VELJESLOUNAAN aikana Weteraanisoittajat esitti taustamusiikkina Sam Sihvon sävellyksiä. ”Muistoja Pohjolasta” ja kappaleita ”Jääkärimorsiamesta”.

Lopuksi aseveljet ryhmittäytyivät pitäjittäin valokuvausta varten, josta huolehti Juhani Kaatonen.

Perämoottorit Ruohonleikkurit Moottorisahat sekä muut polttomoottorikoneet

Pienkonekorjaamo

NUORA-MOTOR

Härmälänkatu 15, TAMPERE
Puhelin 931-654 411

Perämoottorit Ruohonleikkurit Moottorisahat sekä muut polttomoottorikoneet

KUOLLEITA

Eino Laamanen syntyi 24. 3. 1907 Sakkolassa, kuoli 17. 12. 1989 Pirkkalassa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Sipilänmäki.

Johannes Huuska syntyi 15. 8. 1906 Sakkolan Räihärannassa, kuoli 24. 12. 1980 Keuruun Multian terveyskeskuksessa.

Antti Kallonen syntyi 29. 3. 1906 Sakkolassa, kuoli 21. 12. 1989 Kuusankosken terveyskeskuksen sairaalassa. Entinen kotikylä Sakkolan Lapinlahti ja viimeinen kotipaikka Kuusankoski.

Vilho Antti Kallonen syntyi 30. 11. 1910 Sakkolassa, kuoli 13. 1. 1990 Tampereella. Entinen kotikylä Sakkolan Lapinlahti ja viimeinen kotipaikka Tampere.

Siunaustilaisuus Vatialan isossa kappelissa 27. 1. 1990, jonka jälkeen muistotilaisuus Messukylän seurakuntasalissa.

Laura Alanen os. Taskinen kuoli 64 vuoden ikäisenä Tampereella. Synnyinkoti Sakkolan Hovinkylä.

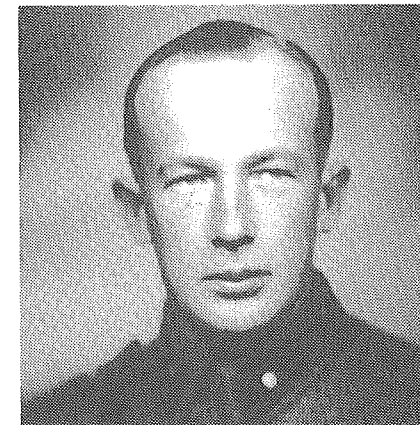
Esiäitini

*Esiäitini, rinteiltä Kirvesmäen,
Sinut aatoksissani näen.*

*Tulit Tuokonmäelle,
lähelle Suvannon rantaa.
— Tuskin silloin tiesit
mitä elämä antaa.*

*Olit Tuokkojen kantaäiti,
sait lapsia viisi:
Isoisäni Antti, Matti,
Juhana, Helka ja Heikki.
Simolan tanhuilla
kävi lasten leikki.*

*Sait ihailla Suvannon selkää.
Yli Suvannon soutaa lapsuuskotiin.
Ei osasi ollut joutua sotiin.
— Ei jättää kotoista rantaa.*

Viljo Pekka Turkkinen syntyi 10. 1. 1912 Sakkolassa, kuoli 14. 12. 1989 Lempäälässä.

Viime numerossa olleen uutisen jatkoksi kerromme lisää: Hän kävi Evon metsäkoulun 1937—39. Taisteli talvisodan Summan Tammisuon lohkolle. Jatkosodassa rannikkotykistössä Suomenlahden rannikolla. Sotilasarvoltaan hän oli res.luutn.

Helena Paukkunen os. Valtonen syntyi 30. 8. 1904 Sakkolan Viiksanlahdessa, kuoli 26. 1. 1990 Pirkkalassa.

Saima Malvinen os. Leppänen kuoli 79 vuoden ikäisenä Saarijärvelä. Synnyinkoti oli Sakkolan Hovinkylä.

*Eivät lapsesi sortuneet miekkaan.
Päisit lepoon Sakkolan hiekkään.*

*Esiäitini, Sinua ajattelen.
On minussakin Sinua hiven.
Olen kulkenut tienoilla Kirvesmäen
ja sukujuureni Tuokonmäen
yhä omikseni näen.*

*Esiäitini, rakas!
Me kohtaamme portilla ikuisuuden,
elon alkaissa uuden.
Siellä ystävät yhteen saavat.
— Ovat poissa sotien haavat.*

Elsa Tuokko

(Esiäitini 4:ssä polvessa oli Kirvesmäen Ukkosia, vanhemman Simo Tuokon vaimo tullut Tuokonmäelle 1850-luvulla.)

VUOSIA TÄYTTÄ- NEITÄ

80 VUOTTA täytti 26. 1. 1990 Iines Kuisma os. Naskali Punkalaitumen vanhustentalossa. Entinen kotikylä Sakkolan Lapinlahti.

80 VUOTTA täytti 31. 1. 1990 Eero Repo Sakkolan Riiskasta.

Elämänsä kulku: ammattisoittaja, lentokonemekaniikko ja laivan koneimestari.

Onnittelemme poikaa Vihdin Nummelassa! Saima ja Hanna.

75 VUOTTA täytti 29. 1. 1990 Hilja Länsirinne os. Kermisen Lempäälän Moisiossa. Hän on syntynyt Sakkolan Haparaisissa joka oli myös hänen viimeinen kotikylänsä Karjalassa.

75 VUOTTA täytti 2. 2. 1990 Kaarlo Kallonen Kangasalla. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Lapinlahti. Hän toimi eläkevuosiin saakka puolustuslaitoksen palveluksessa. Osallistui rintamajoukoissa molempiin sotiin. Nuoruusvuosien harrastuksena oli keskimatkojen juoksu.

70 VUOTTA täytti 19. 1. 1990 Eisa Granat os. Nihti Helsingissä. Entinen kotikylä Sakkolan Ojaniemi.

70 VUOTTA täytti 22. 1. 1990 Ma Mäkinen os. Ollikainen Lemppäälän Hollossa. Entinen kotikylä Sakkolan Petäjäjärvi.

65 VUOTTA täytti 26. 1. 1990 Aino Helena Pusa Tampereella. Hänen entinen kotipaikkansa oli Sakkolan Lupikkala.

60 VUOTTA täytti 3. 10. 1989 Aune Rimola os. Kitunen Kouvolassa. Entinen kotikylä Sakkolan Voloska. Jäätyään työelämästä eläkkeelle hän on edelleen 'täystyöllistetty'. Rakkainta hänelle ovat lastenlapset ja käsityöt. Hän on innostuneesti osallistunut Kouvolan Kansanopiston kirjoittajapiirin toimintaan jo useamman vuoden ajan.

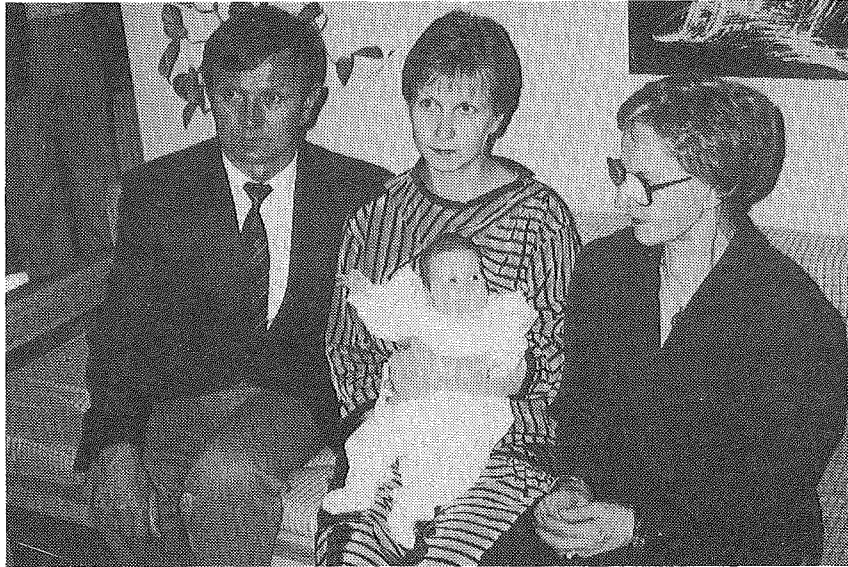
(Anteeksi on pyydetty, kun tämä henkilöuutinen jostakin syystä jäi ladonnassa sivuun joulunumerosta 1989, kävi kyllä kirjapainossa.)

60 VUOTTA täytti 12. 12. 1989 Hannes Saksanen Helsingissä. Entinen kotikylä Sakkolan Riiska.

60 VUOTTA täytti 2. 3. 1990 herastuomari Unto Jortikka Tampereella. Syntymäpaikka Sakkolan Kaarnajoki.

50 VUOTTA täytti 11. 2. 1990 Yrjö Länsirinne Porvoossa.

Neljä sukupolvea

Kuvassa Hellin Rytty os. Naskali, hänen poikansa Aarre Rytty, hänen tyttärensä Mirja Antila ja tyttärensä Liisa Elina. Suvun entinen kotipaikka Sakkolan Hovinkylä.

Kuka haluaa kuvassa?

Tämä valokuva on otettu Sakkolan Keljassa 1941–42 Kallosen pihalla. Kuvassa on Urho Kallonen nuorena sotilaana ja kinalossa oleva tyttö on nimeltään Toini. Maassa istumassa on Heino Kekki (eli Kukon Simo), hän on kuollut. Simon kaulassa oleva tyttö on nimeltään Hilka. Sukunimet ei ole tiedossa. Jos nämä tytöt (nyt jo mummot?) tuntevat itsensä tästä kuvasta, niin kuvan saa pyytää lehden toimituksesta!

Perhekuva Sakkolan Vilakkalasta

Paulun (Eevan) Pekon ja Liisan perhekunta v. 1928. Henkilöt vasemmalta: Hilja Pitkänen (Riikonen), äiti Aino sylissänsä kuukauden ikäinen Maija, Emilia-täti ja Sanni, Liis-täti ja isä Johannes, Alhaalla Veera, Erkki ja Kyllikki, äärimmäisenä Lovis-täti, joka vietti kesäloman meillä. Hilja-serkku oli lapsia katsomassa. Mummo on 68-vuotias ja äijä 74-vuotias. Kuvan lähetti mummon polviin nojaava Kyllikki (nykyinen Kajarinne). Terveisin Kyllikki Kajarinne os. Aionkuja 2–4 35300 Orivesi.

Kultahäitä

Kultahäitään viettivät 15. 10. 1986 Huldaja Antti Kallonen tyttärensä luona Lappeenrannassa.

Entinen kotikylä Sakkolan Lapinlahti ja nykyinen kotipaikka on Kuusankoski.

Liisi Nuora toiseksi Kuopion viulukilpailussa

Liisi Nuoran isä on Juha Nuora ja iso-isä Yrjö Nuora Sakkolan Petäjäjärveltä, isoäiti Elina os. Uosukainen Sakkolan Kiviniemestä.

Liisi Nuora on saanut viulunsoiton opetusta espanjalaiselta Luis Perello Sarrelta. On opiskellut Sibeliusakatemiassa 1984 alkaen Tuomas Haapasen johdolla ja vuodesta 1987 lähtien Moskovan Tsaikovski konservatoriossa.

Kansakouluopettajani

Sakkolan Petäjärven kansakoulun lukukaudesta 1924—25 kertoo Aapo Karppanen tässä numerossa. Minä puolestani kerron tästä vuodesta talvisodan aikaan saakka.

Nämä 1920-luvun alkuvuodet jostakin syystä olivat rauhattomat, jopa kansakoulussakin. Olihan vapaus-sota käyty, Hiitolan — Raudun rautatie rakennettu neljässä vuodessa, Suomi itsenäistynyt, raja Pietariin sulkeutunut. Näin elämä tavallaan opetteli asettumaan uuteen uomaan.

Opettaja Hjalmar Holopaisen kuoleman jälkeen oli opettaja Ikonen-niminen naisopettaja ja toisena Irene Huikarinen. Johtajaopettaja Ikosta ei mainita Sakkolan historiasa ollenkaan. Mikä lie syy?

Hän oli jo melko ikä-ihminen, tosin täysin pätevä opettaja, mutta yläluokassa oli oppilaina isokokoisia poikia, jotka eivät näin ikä-ihmisen kurinpittoa miksiäkään räknänneet. Isot pojat tappelivat, antoivat pienempiä poikia selkään, karkasivat jälki-istunnoista eikä jo jäykkä liikkeen opettaja saanut heitä pysäytetyksi vaikka pihapihlajia kierreltiin. Jopa tapahtui varastamistakin.

Opettajan virat julistettiin haettaviksi ja Pekka Kuokkanen Kurkijoelta kävi tutustumassa kouluhuoneustoon ja kyläläisiin ja haki virkaa. Kun vielä hänen puolisonsa oli kansakouluopettaja niin heidät valittiin johtokunnan yksimielisellä päätöksellä kesällä 1926.

He muuttivat Sakkolan Kurkijoelta, jossa Pekka oli syntynyt ja puolisonsa Irja os. Savolainen oli opettajana Kurkijoen Lapinlahden kansakoulussa.

Opettaja Pekka Kuokkanen otti pojilta ”luulot pois”, vaikka en muista hänen tormuuttaneen lujasti kuin yhtä poikaa ja siitäkään en muista nimeä enkä tapahtuman syytä. Myös opettaja Irja Kuokkasen karttakeppi räiskähti kiukkuisesti

pöytään vaikka näin hiljainen poika kuin minä aina päässyt käsitykseen läiskäyksen syystä.

Pekka Kuokkanen lieee nuorena poikana harrastanut yleisurheilua, ehkä keskimatkojen juoksua? Hän toimi urheilutunnilla potkupallopeleissä erotuomarina ja järjesti talvisin hiihtokilpailuja oppilaille.

Kohta paikkakunnalle tultuaan hänen aloitteestaan alettiin kilpailla Petäjärven—Hovinkylän ja Lapinlahden kansakoulujen joukkuein maastojuoksussa. Petäjärvi voitti poikien pokaalin kolmesta poikki. Ainakin kerran oli poikien juoksussa paras Eino Nuora. Tyttöjen sarjaa hallitsi Alma Naskali (serkkutyttö) ylivoimaisesti ja kiertopalkintokin muistini mukaan päättyi Lapinlahteen.

Tämä maastojuoksukilpailu antoi kylien urheilulle keskimatkoilla piristystä ja kehittyi muutama piirikunnallisen tason juoksija jopa yksi maratonaari kansallisiin kilpailuihin.

Petäjärveltä ja Hovinkylästä sitten juoksu innostus hiipui ja hiihtoharrastus virkistyi ja oli hyvinkin näkyvää ennen talvisotaa.

Jo Petäjärven kansakoulun ensimmäinen miespuolinen opettaja oli innokas metsästäjä ja hänen poikansa

Irja Kuokkanen oppilaineen 1938.

”ajokoirana” kunnostautuivat kansakoulupojat koulun päätyttyä!

Onneksi opettaja Kuokkasen omistuksessa oli ruskea ajokoiria ja lähes joka aamu oli rusakko riippumassa kansakoulun ulkoseinämällä.

Opettaja Kuokkasen metsästysinto vaimeni kun sorsastusaikana eräs mies sai hauleja takamukseensa. Tuskinpa heillä oli viimeksi ajokoirakaan koululla?

Opettaja Kuokkasella oli huumorin tajuakin.

Hän ihmetteli, että miten koulun korkea kivijalka oli monesti kosta auringon nousun puolelta. . ?

Kerran kun puuceen takaluukku oli repsahtanut lähes kokonaan auki ja pari poikaa sattui hyvälle hollille kun Naisopettaja meni ”huusholliin” ja juoksi punoittaen heti sisälle. — Kun tunti alkoi Pekka-opettaja sanoi totisella naamalla: Ei se luukku ole auki kurkistelemista varten! Tapahtuma oli loppuun käsitelty.

Eino Korpelainen, nyt jo ollut vuosia mananmajoilla, oli kevyt askelinen mutta hätäinen tyyppi ja hän jäi joksikin aikaa toisista jälkeen. Veräjässä, jonka kautta kyläpuolelle kuljettiin oli vain ylimmäinen riuku veräjässä. ”Korpelainen” niinkuin poikajoukossa häntä jostakin syystä kutsuttiin, juoksi päänsä tähän riukuun! Silloin oli hätä jokaisella. On-

Pekka Kuokkanen oppilaineen 1938.

neksi mitään pysyvää vammaa ei lie-
ne Einolle jäänyt.

Sanomalehti ”Kurkijokelaisessa” oli jokin aika sitten kuva jossa Pekka Kuokkanen oli vapaussodan jälkeisen ajan vahvennetun rajavartioston asepuvussa. Suojeluskuntaan hän ei ainakaan näkyvästi kuulunut mutta yleni jatkosodan aikana upseeriksi.

Sotien jälkeen en Pekka Kuokkas-ta koskaan tavannut. Irja Kuokkasen yhden kerran.

Heiltä sain vieläkin elämän katsumukseen vaikuttavia opetuksia ja ohjeita elämäni varalle. He nukkuvat jo nurmen alla. Muistelen heitä kunnioituksella.

Viljo Purontaa

Vesilahden Karjalaiset luovuttivat kirjoja kirjastoon

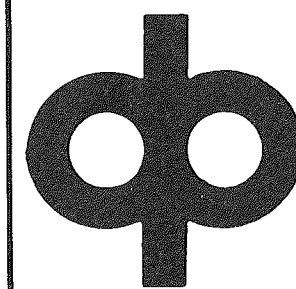
Vesilahden Karjalaiset ry on ostanut Karjalasta kertovia pitäjähistorioita ja saanut Sakkolan tarinat lahjoituksena Suvanto-säätiöltä. Pitäjähistorioita saatiin kokoon 17 teosta jotka kertovat tuleville sukupolville Kannaksen pitäjien vaiheista. Lisää historia-kirjoja hankitaan aina kun niitä taas on saatavissa.

Kaikki pitäjähistoriat on lahjoitettu Vesilahden kunnankirjastoon josta niitä saa lainata kaikki pitäjäläiset joilla on kiinnostusta Karjalan menneisyyteen.

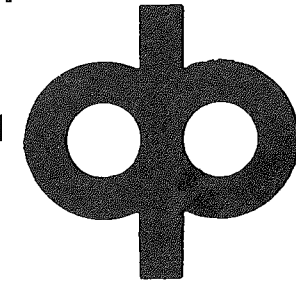
Valokuva on saksittu Lempäälän-Vesilahden Sanomista.

Lahjoittajat ja saajat tutkivat Vesilahden kirjaston käsikirjastoon sijoitettavia karjalaisia historiateoksia.

TÄMÄN PÄIVÄN PANKKIPALVELUA
— PERINTEISIIN NOJAUTUEN —
LEMPÄÄLÄSSÄ JA VIIALASSA
PAIKKAKUNNAN JA JÄSENTEN PARHAAKSI
Lempäälän-Viialan
Osuuspankki

Heli-mummon ruus'neuvot

Heli-mummo asui poikansa Yrjö Nuoran (kansankielellä Yllö Jurkan) perheessä Nuoranmäellä Petäjärven kylässä Sakkolassa.

Siihen aikaan mummot ja äijät asuivat lapsiensa perheessä, harvoin heitä vietiin mihinkään kunnallisiin hoitolaitoksiin. Mummot etenkin olivat tarpeellisia ja auttoivat kykyjensä mukaan ja vanhemman neuvot oli monesti tarpeen.

Heli-mummo oli Jurkan Matin (Nuoran) mummo ja kummi!

Oma persoonansa ja vähän taikauskoinen. Matti kertoi kuinka mummolla oli oma salainen arkkunsa eli kirstu. Se oli tarkasti vartioitu. Sinne ei ollut kenelläkään lupa kurkistaa. Kirstun piti mummo aina "lukussa" ja avain oli sängyn nurkassa tynnyrillä alla.

Mummon kirstu oli myöskin perheen lääkekaappi, sieltä löytyivät rohdot perheen vaivoihin ja valituksiin. Kylälle ei mummo lähtenyt parantelemaan — paitsi jos naapurin emännälle "poapoa" eli kättilöä tarvittiin, niin silloin kyllä.

Oman esikois-poikansa, Yrjön, hän synnytti "lehmäläävässä", navetassa, kääriisi pojan pajan helmaan ja toi pojan tupaan. Se oli kai vielä nuoruuden häveliäisyyttä?

Pojasta kasvoi vantera ja terve, juureva talonisäntä. Matti kertoi kuinka mummo osasi kotikonstein hoitaa "peänkivistykset" hampaanpakotukset ja hellittää monta muuta kipua ja puhkoa paiseen "kiinnitykset".

Kun joku perheenjäsen alkoi valittaa päänsä, niin haki mummo heti kirstun pohjalta "ruus'neuvot". Ruus'neuvoihin kuului punainen verkavaatteen pala. Sen sisälle hän laittoi rohtoja, mitä mihinkin vaivaan tarvittiin ja sillä painettiin kipeää paikkaa. Mummo laittoi silmänsä kiinni — höpisi — kai jotain paran-

Heli-mummo

nuslukua josta ei kukaan saanut selvyttä. Kohta oli poissa kipu ja tauti!

Ei siihen tarvittu aku-neuloja eikä vyöhyketerapiaa. Kun ruusu-vaivat tulivat jalkaan tai vyöruusu, joka on edelleen vakava ja kivulias tauti — niin silloin vasta väkevät rohdot tarvittiin ja tehtiin.

Mummo haki taas kirstunsa pohjalta ruus'neuvot ja lääkitys alkoi.

Verkavaatteen sisälle mummo laittoi kaikkiaan "yheksää sortuu": "Pirunpaskaa", ruusun- ja tärpättiä, mustia lampaanvilloja ja mitä lie loput olleetkaan luonnon yrteistä saatuja lääkkeitä. — Ja sitten loit- sut lääkkeen päälle. Näin pahakin tauti parani aikanaan.

Lapsiperheissä sairasteltiin usein, oli kaikenlaista räähkää.

Nuhat ja yskän mummo hoiteli saunan lauteilla, kylvettäen kuumas- sa löylyssä koivuvastalla ja lukunsa oli pikiöljykin parempi: — Pois pimppuist, pamppuist piiastai. Hara- kal haikijat, variksel vaikijat, korpil kouvoa ossoa, mustalinnut murhet- ta! Meä yskä Rautuu, kivistämmeä

Kiesiläistä, pakottamoa Paukku- laista.

Poikia mummo kylvetti: — Syö ruuhii ruumenta, pehhuu, pello-ol- kii. Kestä koton, älä pyri kylleä!

Näin yksinkertaista kaikki se oli. Sanan voimalla karkoitettiin pahat voimat ja sairaudet. Saunan jälkeen oli taas "terve sielu terveessä ruumiis- sa".

Nämä olivat Matin talvi-illan tari- noita ja muistikuvia ajalta kun pieni polvihousuinen poika juoksi mum- mon turviin, kun jokin asia harmitti tai kovaa juostessa varvas sattui ki- veen.

Mummo puhalsi "pipiin" ja silit- ti pientä päälakea ja sanoi muuta- man lohduttavan sanan. Ne sanat helpottivat. Tällaisia kotimummoja vieläkin tarvittaisiin.

Heli-mummo lähenteli 90 ikävuot- ta kun evakkotaipaleelle lähdettiin ja Rantasalmi oli ensimmäinen turva- paikkamme.

Kirjoitelkaa hyvät Suvannon Seu- dun lukijat mummoistanne tai muis- ta asioista, jotka mielissämme pyö- rivät ja nuoremmat lukijat: — Teillä on omat mielipiteenne karjalaisuus- desta. Lehden toimittaja ottaa var- maan mielihyvin vastaan kaikki kir- joitukset. Matin sihteerinä.

Laina Nuora

Putkiliike
P Nuora Ky
37560 KULJU
puh. 676 100

Olavi Väliaho:

Laatokan linnakkeet Taipaleen taisteluissa

Tässä teoksessa yliluutn. Olavi Vä- liaho kertoo kaiken, jopa päivittäiset tapahtumat, 1920-luvulta talvisodan loppuun saakka Laatokan rantapu- lustuksesta.

Moni mies on jo kirjoittanut Tai- paleen sankariteoista ja menetyksis- tä, mutta silti tämä Väliahon kirja yl- tää omaan erikoiskastiinsa kerron- nassa. Kirjaa lukiessa avautuu moni tuntematon tai epätarkka näkemys tapahtumissa talvisodan Taipaleessa. Voitot, menetykset ja asemien siirrot selviävät tarkasti päivä päivältä tal- visodan ajalta.

Myös Kaarnajoen, Vilakkalan, raskaan patterin sankaritaru avautuu toisesta näkökulmasta kuin ennen on kerrottu. Patteri joutui tukemaan sa- mana vuorokautena rintamaa Laato- kalta Kiviniemeen. Patteri ampui monin kertaan sen määrän mitä putkien piti kestää — putkista tuli- kin lähes "korohorot".

Koska uskon, että kirjasta otetaan näköispainos, niin toivon karttapiir- rokseen selvennystä, etenkin Taipa- leen lohkojen ja Sakkolan lohkon ty- kistön osalta! Kirjan luettavuus vie- läkin paranisi!

Esim. Järisevän patterin tukena ol- lut Metsäpirtin suojeluskunta patte- ri, 2 er. patteri jää hiukan epäselväksi karttapiirroksista, samoin rajakomp- panit maarintamalla. Tämä Karja- lan Kirjapainon tuottama kirja ei ole hukkaan heitettävissä. Kirja on arvo-

kas kertomus siitä, mitä Taipale ja koko Suomen rintamat saivat kestää meidän sukupolven eläessä. Totuus ei pala tuleksakaan!

Olen lukenut kirjan juuri Taipa- leen lohkon osalta useaan kertaan. Ja jos elonpäiväni jatkuvat, niin kuin- ka monesti luenkaan?

Kekkilän linnake tykistökeskityksen jälkeen 13. 3. 1940.

Ensi kesänä Sakkolan Kiviniemeen

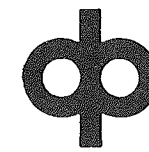
Ensi kesänä on mahdollisuus ma- joittua tuttuun paikkaan, Sakkolan Kiviniemen kylään, josta käsin on mahdollisuus tehdä kotikyläretkiä paikallisilla takseilla tai muilla ajo- neuvoilla, joiden kanssa pyritään jo etukäteen sopimaan retkistä.

Matkatoimisto Uudenmaan Seura- matkat Oy, Hyvinkää, puhelin (914) 14 700, on ilmoittanut lehdellemme tekensänsä ensi toukokuussa ja kesä- kuussa sekä yhden että kahden ma- joitusyön matkoja Kiviniemeen. Hin- nat vaihtelevat Hyvinkään etäisyydel- tä 700—1295 mk välillä. Lähtöjä on kaikkiaan 9, jotka voidaan varata myös ryhmille. Ryhmämatkoilla ni- miluettelo on toimitettava matkatoi- mistolle 2 viikon kuluessa varaukses- ta.

Kiinnostuneet, ottakaapa yhteyttä.

PITO-KALAASI KY
JUHLA- JA MERKKIPÄIVÄPALVELU
AILA JA KATI HEIKKILÄ puh. 433 902
VALMISTAMME JUHLANNE KOTITEKOISIN TUOTTEIN!
JÄRJESTÄMME MYÖS OHJELMAA.

— — —
AILA HEIKKILÄ Saarenkärjen. 1 B
33300 TAMPERE puh. 433 902

**TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSPANKKI**

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

Kaikki sähköasiat

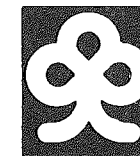
voimme toimittaa edullisesti

NYT SÄHKÖLÄMMITYSASENNUKSET SOPIVASTI

RAASKAN SÄHKÖLIKE

A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJA

VESILAHTI — Puh. 931-739541

Tampereen Aluesäästöpankki

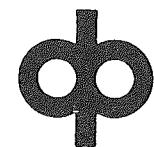
auttaa — neuvo — palvelee

LEMPÄÄLÄN PELTITYÖ

OM. V. RIIKONEN

Puh. Tampere 751886 (verstaaseen)

Suorittaa kaikkia rakennusalan pelti- ja rautatöitä
urakalla ja laskuun.

**VESILAHDEN
OSUUSPANKKI**

joustavaa
pankkipalvelua

SUVANNON SEUTU

Suvannon ympäristön
kotiseutulehti,
ilmestyy 1990 8 kertaa vuodessa

Tilaushinta
50 mk vuosikerta

Ilmoitushinnat
1 mk, palsta cm

Toimituksen ja konttorin osoite
37370 NARVA
Puhelin (931) 734 843

Postisiirtotili
TA 430763-1

Pankki
Vesilahden Osuuspankki
37370 NARVA
Käyttötilin numero 551105-42772.

Vastaava toimittaja
Viljo Purontaa

Toimituskunta
Helmi Uosukainen,
Uuno Pulakka,
Eero Koppanen,
Väinö Kekki ja
Marjo Ristilä-Toikka